

Procuratura Republicii Moldova

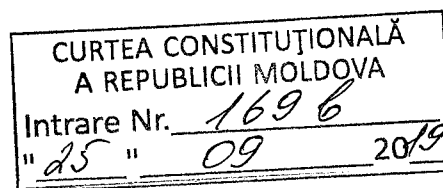
Republica Moldova, MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73,
tel.: (+373) 22-828-373, (+373) 22-828-375; e-mail: proc-gen@procuratura.md

24 septembrie 2019 nr. 22-80/19-845

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. f) din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. f) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502 din 16 iunie 1995

I. AUTORUL SESIZĂRII

D-nul Dumitru Robu, Procuror General interimar

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 73

tel. 022-828-373

Reprezentant:

D-nul Iuri Lealin, procuror în Secția reprezentare în procedurile non-penale și implementare CEDO a Procuraturii Generale

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prin prezenta sesizare se solicită interpretarea oficială art. 70 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova sub următorul aspect:

- Poate fi un deputat reținut, arestat, percheziționat sau trimis în judecată, în cadrul procesului penal, dacă încuviințarea Parlamentului a avut drept obiect un capăt de acuzare, iar ulterior au fost administrate probe care stau la baza și altor capete de acuzare în materie penală?

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova

Articolul 1 Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un **stat de drept**, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 70 Incompatibilități și imunități

(3) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea Parlamentului, după ascultarea sa.

Articolul 134

Statutul

- (1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.
- (2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.
- (2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 135

Atribuțiile

- (1) Curtea Constituțională:
 - b) interpretează Constituția;

2. Legea nr. 39 din 07.04.1994 despre statutul deputatului în Parlament

Art.9. - (1) Imunitatea parlamentară are ca scop protejarea deputatului în Parlament împotriva urmărilor judiciare și garantarea libertății lui de gândire și de acțiune.

Art.10. - (1) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată pe cauză penală ori contravențională fără încuviințarea prealabilă a Parlamentului după ascultarea sa.

(2) Cererea la reținere, arest, percheziție sau trimitere în judecată penală ori contravențională este adresată Președintelui Parlamentului de către Procurorul General. Președintele Parlamentului o aduce la cunoștință deputaților în ședință publică în cel mult 7 zile de la parvenirea acesteia și o trimite de îndată spre examinare Comisiei juridice, pentru numiri și imunități, care, în cel mult 15 zile, va constata existența unor motive temeinice pentru aprobarea cererii. Hotărîrea comisiei este adoptată prin votul secret a cel puțin jumătate plus unu din membrii ei.

(3) Procurorul General va depune în comisie toate documentele pe care acesta le solicită. În caz de refuz comisia va face apel în Parlament.

(4) Raportul comisiei este supus examinării și aprobării în Parlament imediat, în cel mult 7 zile de la prezentarea acestuia.

(5) Parlamentul decide asupra cererii Procurorului General cu votul secret al majorității deputaților aleși.

(6) Acțiunea penală împotriva deputatului poate fi intentată numai de Procurorul General.

3. Legea nr. 797 din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului

Articolul 95. Cererea de ridicare a imunității parlamentare

(1) În cazul în care deputatul a comis o infracțiune sau o contravenție, Procurorul General poate cere Parlamentului ridicarea imunității acestuia pentru a efectua măsuri procesuale de reținere, percheziționare, arestare sau trimitere în judecată.

(2) Cererea de ridicare a imunității deputatului în Parlament este adresată Președintelui Parlamentului.

(3) Președintele Parlamentului aduce la cunoștința deputaților cererea în plenul Parlamentului la ședința următoare de la data prezentării acesteia și o trimite imediat spre examinare Comisiei juridice, pentru numiri și imunități.

(4) Dacă cererea Procurorului General prevăzută la alin.(2) a parvenit în Parlament în perioada dintre sesiuni, aceasta va fi adusă la cunoștința deputaților la prima ședință plenară a sesiunii următoare.

(5) Cererea de ridicare a imunității deputatului se înaintează pentru fiecare infracțiune sau contravenție separat.

(6) În cazul în care cauza penală a fost remisă instanței de judecată pînă la validarea mandatului de deputat, ridicarea imunității parlamentare se efectuează în condițiile prezentului capitol.

4. Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură

Articolul 1. Procuratura

Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.

Articolul 11. Atribuțiile Procurorului General

(1) Procurorul General are următoarele atribuții:

a) reprezintă Procuratura în relațiile cu celelalte autorități publice, cu persoane juridice și fizice din țară și din străinătate;

i) sesizează Curtea Constituțională în condițiile legii;

IV. EXPUNEREA ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL OBIECTULUI SEIZĂRII

Conform art. 134 din Constituție, unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

Art. 135 din Constituție oferă Curții Constituționale prerogativa interpretării oficiale a textului constituțional, prin stabilirea sensului autentic și deplin al normelor constituționale, ținând cont de expunerea situațiilor complexe în care norma trebuie aplicată.

Analizând norma constituțională a cărei interpretare constituie obiectul prezentei sesizări, raportînd-o la situații concrete, se constată unele ambiguități, ce pot fi clarificate doar de Curtea Constituțională, prin interpretare oficială.

Astfel, rămîne neclară și incertă situația în care Parlamentul a acceptat efectuarea acțiunilor procesuale și transmiterea cauzei penale în judecată în privința unui deputat, dar în cadrul urmăririi penale au fost administrate probe care indică la comiterea și altor infracțiuni de către deputatul în cauză.

La concret, interpretarea urmează să aibă ca obiect faptul dacă mai este necesară încuviințarea Parlamentului pentru fiecare capăt de acuzare în materie penală, sau este suficientă încuviințarea acordată inițial.

În context, opinăm pentru cea de-a doua soluție de interpretare. Relevantă, în acest sens, este jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, care a fost parțial analizată în Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 20.01.2015 pentru interpretarea articolului 1 alin. (3) combinat cu articolele 69 și 70 din Constituția Republicii Moldova (imunitatea și încetarea mandatului deputatului). Inter alia, se impune mențiunea că, din punct de vedere al compatibilității sale cu Convenția, cu cît o imunitate este mai largă, cu atît motivele care o justifică trebuie să fie mai imperioase (A c. Marea Britanie, § 78). Absența unei legături evidente cu o activitate parlamentară implică o interpretare strîmtă a noțiunii de proporționalitate între scopul vizat și mijloacele utilizate.

În speță, odată ce bănuiala rezonabilă a fost confirmată prin probe concludente și a trecut un control în cadrul forului legislativ cu privire la lipsa în procedură penală a elementelor de arbitrar, nu mai este necesară sesizarea Parlamentului cu o nouă sesizare pentru a completa acuzațiile aduse.

În acest sens, obligația organului de urmărire penală *”de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atît circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cît și cele care îl dezvinovătesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea”*, stipulată în art. 19 alin. (3) din Codul de procedură penală, este un element inerent al accesului liber la justiție – parte a procesului echitabil, garantat prin art. 6 din Convenție.

Respectiv, odată cu avansarea investigațiilor, adică efectuarea completă și obiectivă, sub toate aspectele a urmăririi penale, se pot constata noi fapte infracționale și, pe cale de consecință, în mod obligatoriu urmează a fi completată învinuirea adusă.

Considerăm că reglementările din conținutul art. 95 din Regulamentul Parlamentului nu aduc claritate cu referire la interpretarea normei constituționale, întrucît nu este expres descrisă situația cînd se schimbă încadrarea juridică a faptelor sau se completează acuzarea datorită procesului obiectiv de administrare a probelor.

Totuși, pentru a evita situațiile în care lipsa unei certitudini de interpretare ar putea constitui temei de eschivare a unor persoane de la răspundere penală pentru comiterea unor fapte cu grad avansat de pericol social, se înaintează prezenta sesizare.

V. CERINȚELE SESIZĂRII

Avînd în vedere că problema de drept descrisă nu poate fi soluționată, la moment, prin altă procedură legală, în vederea eliminării ambiguităților, divergențelor juridice, precum și pentru determinarea sensului exact al normei constituționale, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 din Codul jurisdicției constituționale, solicităm Curții Constituționale să ofere o interpretare, dacă, în sensul art. 70 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova:

- Poate fi un deputat reținut, arestat, percheziționat sau trimis în judecată, în cadrul procesului penal, dacă încuviințarea Parlamentului a avut drept obiect un capăt de acuzare, iar ulterior au fost administrate probe care stau la baza și altor capete de acuzare în materie penală?

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

Procuror General interimar

Dumitru ROBU